

גנזי המלך

ארבע נספות

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת

312

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל
 בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן
 ובין תפל ולבן וחרת ודי זהב"

הכל טמון בהתחלה

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

בעבודת האדם; שאחרי שכל הדבר תלוי רק בהתחלות הגורמות ומביאות למעשה והמוקדמות עוד זמן רב לפני המעשה, אם כן, הרי בהם תלוי כל עיקר עבודת האדם, להזהר בהתחלות וההקדמות אשר לחטאים. וגם בהתחלת דאחלתא. ואף גם באלה שהם דברים המותרים לגמרי, כמו רחיצה וסיכה שהם בודאי מהדברים המותרים וכן אכילה ושתייה וכדומה שהם נמי מותרים. ומ"מ גילו לנו חז"ל שעיקר סיבת החטא של העגל היתה במעשה הרחיצה והשתיה המוקדמת. וכן מה ש'האכילו והשקהו ותלה לו כיס בצוארו' וגם מה ש'העמידו לפני פתח בית הזנוות' אין בהם עצם של איסור ומ"מ עיקר החטא בהם נחשב, מטעם כי אח"כ 'מה יעשה הבן שלא יחטא'? כבר אנוס הוא ואינו בעל בחירה כלל, החטא כבר כאילו עשוי. אדם האוכל כל שבעו מי יודע כמה עבירות נולדות מזה, מי יוכל לספור כמה עבירות מסובבות גם רק ע"י המנה הראשונה? כשאדם קם בבקר משנתו וקם

אחרים לגמרי וגם מותרים בתכלית ההיתר ושם כבר ראו חז"ל את החטא כאילו כבר נגמר ואמרו שאחר דברים כאלה, החטא כבר דבר הבא בתולדה ומידי דממילא, כי 'מה יעשה הבן שלא יחטא'? ובטענה זו הלא רצה משה רבנו לפוטרם מכל אשמה והיה בזה מודעה על כל מעשה העגל כאילו היו אנוסים בחטא. רואים אנו מזה הערה נוראה ועיקר גדול

וברש"י: 'הוכיחן על העגל שעשו בשביל רוב זהב שהיה להם, שנאמר (הושע ב'): 'נִכְסְף הַקִּפְיִי לָהּ וְנִקְבַּ עֲשׂו לְפַעַל' ובגמרא (ברכות לב.) אמרו על זה: משה רבנו הטיח דברים כלפי מעלה ואמר: 'נְדִי זֶהָב'. 'בשביל כסף וזהב שהשפעת להם לישראל עד שאמרו די, הוא גרם שעשו את העגל. אין ארי נוהם מתוך קופה של תבן, אלא מתוך קופה של בשר. ועוד אמרו: משל למלך שהרחיץ את בנו והלבישו בגדים נאים והאכילו והשקהו ותלה לו כיס בצוארו והעמידו לפני פתח בית הזנוות, מה יעשה הבן שלא יחטא?'. רואים אנו מדברי הגמרא יסוד וחידוש גדול, לא כמו שאנו מורגלים לראות התחלת וסיבת החטא, בבחירת לבו של האדם הבלתי טובה אשר לפני החטא; חז"ל ראו עיקר סיבת החטא עוד רחוק הרבה מהחטא ותלו את החטא בדברים אשר נעשו עוד זמן רב לפני החטא, אשר לכאורה אין להם שום שייכות עוד לחטא כלל והם דברים

המשך בעמ' 2 <<<

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר בקרית גת

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

>>> המשך מעמ' 1

הכל, הנה שם עיקר הקושי. והוא מה שאמרו ב'מכילתא' על הפסוק ('שמות' יט): "נעֲתָה אִם שְׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ בְּקוֹלִי וְשִׁמְרַתֶּם אֶת בְּרִיתִי וְהִיִּיתֶם לִי סִגְלָה מִכָּל הָעַמִּים", כל התחלות קשות, מכאן ואילך יערב לכם. כי אמנם עיקר העבודה והקושי הוא רק ורק בהתחלות.

ומכאן הערה נוראה לאדם במהות החינוך, העולם אין להם מושג בזה! מה שהעולם מבינים בענין החינוך הינם מחשבות מאד פשוטות, רק התורה הקדושה היא מגלה לנו ערכו האמיתי של חינוך והמשקל שצריך האדם לשקול על גודל מהותו של חינוך. אמר הכתוב ('משלי' כב): "חֲנֹךְ לְנֶעֱרַע עַל פִּי דַרְכּוֹ גַם פִּי יִזְקֶנָה לֹא יִסּוּר מִמֶּנָּה" והסביר הסבא זצ"ל: שגם בזקנותו יהיה מורגל במלאכת החינוך לפי דרכו ואז יעלה מעלה מעלה וזוהי מעלת המוסר להתרגל בחינוך.

ולפי דברינו מבוארים דבריו ביותר, שסוד החינוך הוא ענין ההתחלות ו"גַם פִּי יִזְקֶנָה לֹא יִסּוּר מִמֶּנָּה", שתמיד תהיה עבודתו של האדם לעשות התחלות נכונות אל כל מעשיו. כמה גדולים דבריו הוא ז"ל; שכל ימיו אמנם היתה עיקר עבודתו בזה, כל ימיו עסק איש קדוש זה בחינוך ועל זה ממש הקדיש כל ימיו רק על יסוד זה, רק הוא יכול לגלות לנו סוד גדול כזה, שעיקר הכל תלוי בחינוך, היינו: בהתחלות, מפני שבזה אמנם כבר נגמר הכל וזה יסוד כל עבודת האדם, בעשיית תקון ההתחלות. ■ (דעת תורה)

ללמוד תורה כמו החכם, אך החילוק ביניהם הוא שהכסיל ניגש ישר אל הגמרא מבלי עשות מקודם ההקדמות הצריכות לה, כי על כן ממילא אי אפשר כבר שיעלה בידו ההגשה ללימוד. והחכם עיניו בראשו להזהר בהתחלות של החכמה ואפילו התחלות אלה אשר לכאורה אין להם שום שייכות ללימוד עצמו ובזה כבר אח"כ ודאי יצליח את דרכיו וישכיל.

היוצא לנו מזה יסוד גדול בענין התחלה: שעיקר הכל תלוי אך ורק בהתחלה; הן הצד הטוב והן בצד ההיפך. שאחרי ההתחלה הנה המעשה ממנה כבר מוכרח לצאת. ובאמת שכן כל דרך עבודת האדם צריך להיות על דרך התחלות וכי אז יצליח את דרכיו. וכלל גדול צריכים לידע, כי כמו שישנה התחלה כללית לכל האדם כולו, כמו כן ישנה התחלה לכל מצוה ומצוה בפרט ובכל מעשה ומעשה שרוצה האדם להצליח, צריך הוא להתנהג על דרך התחלות, לעשות התחלות והקדמות למצוה, כי בלי התחלה אי אפשר שיצא הדבר לפועל בשום אופן, כן הוא סוד הדברים ומהלך העניינים, דוקא על דרך התחלות.

בהתחלת הזמן צריכים לידע ביחוד ידיעה זו, כי עיקר הצלחת כל הזמן תלוי בשבועות הראשונים ומי שילמד טוב בשבועות הראשונים בטוח הוא כבר בכל הזמן להצליח בלימודו. ומפני הנקודה האמיתית הזאת שהכל תלוי בהתחלה, על כן היצר מסבב עיכובים רבים דוקא בימי ההתחלה, מכיון שבהתחלה כבר נגמר

בעצלות וברפיון קצת ואח"כ אירע לו איזה פעמים שכעס דרך אגב אף בלי כונה רעה כלל ואח"כ עוד איזה בלבולים ואח"כ כשבא לישיבה ופותח הגמרא ויושב ללמוד ואינו עולה לו ואינו מצליח! וכמובן שמוזה מתהוה כבר ביטול תורה של כמה שעות, הנה האדם מדמה בעצמו שמה שעכשיו אינו מצליח, הנה זה מקרה בעלמא והוא אינו מבין שעכשיו הנה הוא כבר אנוס מצד ההקדמות שמלפנים, כי מה יעשה הבן שלא יחטא, מה יועיל לו מה שיתבונן וירצה לעשות תשובה על עצמו של החטא של עכשיו, אם לא יתבונן להסיר ההקדמות הגורמות לחטא, כי בהיותן קיימות הלא בהכרח יביאוהו גם לעבירות שניות.

חז"ל ('עירובין' סה.) אומרים: 'רבי חנינא, ביומא דרתח לא מצלי'. וכעסו של רבי חנינא הלא היה כולו קדש קדשים ודאי וכעס זה כבר מנעהו מלהתפלל, כ"ש שלאחר הכעס שלנו שלא יוכל להתפלל. וא"כ עיקר עבודת האדם היא רק בקודם דקודם, זהו מה שכתב הרמב"ם ז"ל, שאחת הסיבות שמונעות רוב העולם מהשגת החכמה, הוא מה שחסר להם ההקדמות הצריכות להשגת החכמה, כי החכמה קל לקנותה אך צריך מקודם לקנות הקדמותיה והכסילים שונאים הקדמות ורוצים רק את העיקר.

ותמיד מורגלים להבין מאמר זה על דרך הפילוסופיה, אך האמת הוא שצריכים להבין דבריו הקדושים על דרך חכמינו ז"ל; כי גם הכסיל הנה רצונו הוא שרוצה

טיול לקברי הצדיקים בצפון

זכאי
"כח כפלים" חנינם!
"חי כפלים" 50% הנחה

עם הרב אמנון יצחק שליט"א
ביום שלישי ז' אלול 17/08/10

יציאה מנקודות האיסוף בשעה 7:30 בדיוק! הישיבה בהפרדה מלאה!

ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10 בני ברק 03-6777779

לאזור כפר סבא, רעננה והסביבה - סימה 050-9558033 077-4403314

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר בפתח תקוה

דברי הלכה

רמב"ם יז החזקה - הלכות תלמוד תורה ז

4. לא יהיה התלמיד בוש מחבריו שלמדו מפעם ראשונה, או שניה והוא לא למד אלא אחר כמה פעמים, שאם נתבייש מדבר זה, נמצא נכנס ויוצא לבית המדרש והוא אינו למד כלום. לפיכך אמרו חכמים הראשונים: "אין הביישן למד ולא הקפדן מלמד". במה דברים אמורים; בזמן שלא הבינו התלמידים הדבר מפני עומקו, או מפני דעתן שהיא קצרה, אבל אם ניכר לרב שהם מתרשלים בדברי תורה ומתרפין עליהן ולפיכך לא הבינו, חייב לרגוז עליהן ולהכלימן בדברים כדי לחדדם. וכענין זה אמרו חכמים: "זרוק מרה בתלמידים". לפיכך אין ראוי לרב לנהוג קלות ראש לפני התלמידים ולא לשחוק בפניהם ולא לאכול ולשתות עמם כדי שתהא אימתו עליהן וילמדו ממנו במהרה". ■

מפיהו" אם לאו, אל יבקשו תורה מפיהו.
2. כיצד מלמדים; הרב יושב בראש והתלמידים מוקפים לפניו כעטרה, כדי שיהו כלם רואים הרב ושומעים דבריו. ולא ישב הרב על הכסא ותלמידיו על הקרקע, אלא, או הכל על הארץ, או הכל על הכסאות. ובראשונה היה הרב יושב והתלמידים עומדים ומקודם חורבן בית שני נהגו הכל ללמד לתלמידים והם יושבים.
3. הרב שלמד ולא הבינו התלמידים, לא יכעוס עליהם וירגז, אלא חוזר ושונה הדבר אפילו כמה פעמים עד שיבינו עומק ההלכה. וכן לא יאמר התלמיד: "הבנתי" והוא לא הבין, אלא חוזר ושואל אפילו כמה פעמים. ואם כעס עליו רבו ורגז, יאמר לו: "רבי, תורה היא וללמוד אני צריך ודעתי קצרה".

1. 'אין מלמדין תורה אלא לתלמיד הגון נאה במעשיו, או לתם, אבל אם היה הולך בדרך לא טובה מחזירין אותו למוטב ומנהיגין אותו בדרך ישרה ובודקין אותו ואחר כך מכניסין אותו לבית המדרש ומלמדין אותו. אמרו חכמים: כל השונה לתלמיד שאינו הגון, כאילו זרק אבן למרקוליס, שנאמר: "פְּצֹרֹר אָבֶן פְּמַרְגָּמָה בֶּן נוֹתָן לְכִסִּיל פְּבוֹד" ('משלי' כו). אין כבוד אלא תורה, שנאמר: "פְּבוֹד חֲקָמִים יִנְחֻלוּ" (שם ג). וכן הרב שאינו הולך בדרך טובה, אע"פ שחכם גדול הוא וכל העם צריכין לו, אין מתלמדין ממנו עד שובו למוטב, שנאמר: "פִּי שִׁפְתֵי כֶהֱן יִשְׁמְרוּ דַעַת נְתוּקָה בְּקִשּׁוֹ מִפִּיהוּ פִּי מְלֹאךְ ה' צְבָאוֹת הוּא" ('מלאכי' ב). אמרו חכמים: אם הרב דומה ל"מְלֹאךְ ה' צְבָאוֹת" - "תוֹקָה בְּקִשּׁוֹ

ז'ה השלחן

מקבץ מאמרים מקונטרס 'זה השלחן'

תורה נביאים וכתובים ושנה משנה מדרש והלכות ואגדות ושימש תלמידי חכמים, אפילו נגזרו עליו מאה גזירות, הקדוש ברוך הוא מעבירין. בא וראה, כמה גדול כחה של תורה; שמטהרת את פושעי ישראל בזמן שעושים תשובה, אפילו מעבודה זרה שבידם. ('תנא דבי אליהו רבה' פרק ה ופרק יח)

מי שיש בידו עון חלול השם, שלא יתכפר עונו ביסורים... תמצא לו כפרה; בהגיונו תמיד בתורה ויגיעתו בה, **כאשר אמרו רבותינו זכרונם לברכה** (מסכת 'ראש השנה' יח): "**אם יתְּכַפֵּר עֲוֹן בֵּית עֲלֵי בְּזִבְחָ וּבְמִנְחָה**" ('שמואל' א ג), "**בְּזִבְחָ וּבְמִנְחָה**" **אין מתכפר, אבל מתכפר בדברי תורה**. כי התורה רפואה לכל מכה נחלה מאד. **על כן כתוב: "מִרְפָּא לְשׁוֹן עֵץ חַיִּים"** ('משלי' טו). ('רבנו יונה' 'שערי תשובה' ד טז) ■

כו). ירמוז במאמר: "**בְּכָל הַטּוֹב**", אל התורה. **כאומרם ז"ל** ('אבות' ו ג): "**ואין טוב, אלא תורה**". שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות וערבות טוב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה ולא יִתְּשֵׁב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה, כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם. ('אור החיים' 'דברים' כו יא)

"**הַנְּחִמְדִים מִנְּהָב וּמִפֶּז רֵב**" ('תהילים' יט). כי התורה והמצוות הם נחמדים יותר **"מִנְּהָב וּמִפֶּז רֵב"** שהאדם יתאוה להם. והמשכילים יותר, יתאוו לתורה ולהכמה. ('פני הרד"ק' 'תהילים' יט יא)

לימוד התורה מטהר את האדם ומכפר

אדם שעבר עבירות הרבה וקנסו עליו מיתה וכו' וחזר ועשה תשובה וקרא

העוסקים בתורה עומדים במעלה העליונה

בא וראה; מה בין העוסקים בתורה, לנביאי האמת? אלו העוסקים בתורה, טובים יותר מהנביאים בכל זמן! מה הטעם? לפי שהם עומדים במעלה העליונה יותר מהנביאים. אלו העוסקים בתורה, עומדים למעלה, במקום הנקרא תורה, שהיא מקור האמת. אשרי לאלה העוסקים בתורה שהם במעלה העליונה יותר מהכל. מי שמתגעע בתורה, לא צריך; לא לקרבנות. ולא לעולות. לפי שהתורה עדיף מהכל. ומקור האמת של הכל. ('תרגום הזוהר' פרשת 'צו')

תאות מתיקות התורה

כתיב: "נִשְׁמַחֶתָּ בְּכָל הַטּוֹב" ('דברים'

פרשת 'דברים'

"וַחֲצַרְתָּ וְדִי זָהָב"

מדוע הקדים מחלוקת קרח לעגל?

פנינים לפרשה

"אֲשֶׁר דָּבַר מֹשֶׁה" (א א)

כתב הגר"א בספר 'אדרת אליהו': דע כי חמשת הפסוקים הראשונים הם הקדמה של כל הספר. ויש בהם ג' פעמים לשון דבורו של משה: "אֲשֶׁר דָּבַר מֹשֶׁה". "דָּבַר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". "הוֹאִיל מֹשֶׁה בְּאָר". כי יש בספר הזה ג' חלקים. א. מתחילת הספר עד ויקרא' שקודם עשרת הדברות (ב'ואתחנן ה') הוא מדבר מעניני מוסר. ב. מן ויקרא' עד הברכות והקללות שב'כי תבא', הוא מדבר מהמצוות. לכן אמר שם תחילה: "אֶלֶּה הַעֲדוֹת וְהַחֻקִּים" ('דברים' ד) שהוא ענין אחד עם מה שכתוב אחריו: "וַיִּקְרָא מֹשֶׁה". ג. הוא מן הברכות והקללות שבפרשת 'כי תבא' עד סוף התורה. ואמר שם קודם הברכות (כז ח): "בְּאָר הַיֵּטֵב" ואח"כ: "וַיִּדְבַּר מֹשֶׁה".

ואלו הג' הם כולל של כל התורה, שהתורה ג' כ' ג' ספרים שהם: 'שמות', ויקרא', במדבר'. ובראשית' הוא שורש של כל התורה. ולכן נחלק המדרש ג' כ' לג': 'ספרא' ו'ספרי' ו'מכילתא'. וזהו שאמרו ('שבת' פח.): "בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דִּיהִיב לָן אֹרִיין תְּלִיתֵינָא' שהם ג' ספרים. והג' ספרים של דברים הם כנגד ג' של תורה, דהיינו: כנגד "אֶלֶּה שְׁמוֹת" הוא: "אֶלֶּה הַדְּבָרִים". וכנגד ויקרא' הוא: "וַיִּקְרָא". וכנגד 'במדבר' הוא: "וַיִּדְבַּר".

"וַחֲצַרְתָּ וְדִי זָהָב" (א א)

כתב רש"י: "חֲצַרְתָּ" - 'במחלוקתו של קרח'. "וְדִי זָהָב": 'הוכיחן על העגל'. וכתב להעיר בזה בספר 'הנוכת התורה': למה נכתב כסדר הזה? והרי מעשה העגל היה לפני מעשה קרח. ובדומה לזה יש לעיין על הפסוק ב'תהילים' (קו) שכתוב: "וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה", "תַּפְּתַח אֶרְבֵּי

לכן עיקר מלחמתו של היצר הרע הוא ג"כ כנגד זה, עד כדי כך שא"א להלחם עמו אלא בלמוד התורה, כמו שאחז"ל במסכת 'קדושין' (ל): 'אמר הקב"ה לישראל: "בני בראתי יצר הרע בראתי לו את התורה לתבלין, אם אתם עוסקין בתורה, אין אתם נמסרין בידו... ואם אין אתם עוסקין בתורה, הרי אתם נמסרים בידו". לכן אמר רבי ישמעאל: 'אם פגע בך מגוול זה, משכהו לבית המדרש'. וככל שהאדם לומד את התורה בטהרת הלב יותר ויותר, כך מובטח לו את הנצחון במלחמת היצר. זו התרופה למכת היצר ואין בלתה.

כתב רבנו המהרש"ו בספרו 'מסילת ישרים' (פ"ה): 'פשוט הוא, שאם הבורא לא ברא למכה זו, אלא רפואה זו, אי אפשר בשום פנים שירפא האדם מזאת המכה בלתי זאת הרפואה. ומי שיחשוב להנצל זולתה, אינו אלא טועה ויראה טעותו לבסוף כשימות בחטאו. כי הנה היצר הרע באמת חזק הוא באדם מאד ומבלי ידיעתו של האדם הולך הוא ומתגבר בו ושולט עליו. ואם יעשה כל התחבולות שבעולם ולא יקח הרפואה שנבראה לו שהיא התורה, לא ידע ולא ירגיש בתגבורת חליו, אלא כשימות בחטאו ותאבד נשמתו.

הא, למה זה דומה: לחולה שדרש ברופאים והכירו חליו ואמרו לו שיקח סם זה. והוא, מבלתי שתקדם לו ידיעה במלאכת הרפואה, יניח הסם ההוא ויקח מה שיעלה במחשבתו מן הסמים. הלא ימות החולה ההוא ודאי. כן הדבר הזה. כי אין מי שמכיר בחולי היצר הרע ובכחו המוטבע בו, אלא בוראו שבראו. והוא הזהירנו שהרפואה לו היא התורה. מי איפוא יניחה ויקח מה שיקח זולתה ויחיה? ודאי שתושך החומריות ילך ויגבר עליו מדרגה אחר מדרגה והוא לא יבין עד שימצא שקוע ברעה ורחוק מן האמת הרחק גדול, שאפילו הרהורי דברים לא יעלו על לבו לבקש האמת. ■

ותבלע", "יעשו עגל פהרב". גם כאן הקדים הפסוק מעשה קרח, למעשה העגל, וכתב לפרש בזה על פי דברי המדרש ('כי תשא' ה מד): שבחטא העגל טען משה להקב"ה, מפני מה אתה רוצה לענשן על חטא העגל? הלא אמרת להם: "אֲנֹכִי ו"לא יקנה לך" ('שמות' כ) בלשון יחיד, נמצא א"כ שציוית לי ולא להם. והנה במחלוקת של קרח אמרו: "רַב לָכֶם פִּי כָל הַעֲדָה פְּלִים קְדוּשִׁים" ('במדבר' טז). וכתב רש"י: שכונתו לומר ש'כולם שמעו הדברים בסיני מפי הגבורה' ולא משה

לבדו שמע בסיני "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ", כל העדה כולם שמעו. וכונתם לומר: שמחת ששמעו "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ" בלשון יחיד, נמצא אם כן שכל אחד מאתנו חשוב בעיני הקב"ה כמשה.

ומעתה מיושב היטב על כך שהקדים: "חֲצַרְתָּ" שמכח החטא של קרח ועדתו נתעורר חטא העגל, דהיינו: "וְדִי זָהָב". ששוב אין יכולים ללמד עליהם זכות, שהרי אמרו בעצמם שגם הם שמעו: "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ" הנאמר להם. לכן כתוב בהתחלה: "וַחֲצַרְתָּ" ורק אח"כ: "וְדִי זָהָב". ועיין עוד מה שהוסיף על כך המהר"ל דיסקין זצ"ל.

"בְּאָר אֶת הַתּוֹכָה הַזֹּאת" (א ה)

מצות למוד התורה היא המצוה הגדולה מכלן; כמאמר התנא במסכת 'פאה' (א): "וְתִלְמוּד תּוֹכָה פְּגָד פְּלָם".

ממשיכים...
לא לאכול! מוצרי
'עלית - שטראוס'

מרפאת שיניים
רבי עקיבא 44 בני ברק נוסד בשנת 1982

אצלינו,
החור הוא רק בשן.
לא בכיס.

בדיקה
וינוץ מקצועי
ללא תשלום

השתלות | כתרין | וכל הטיפולים הנדרשים
מחירים מוזלים במיוחד!
כדאי לטלפן ולשמוע.

ר' רבי עקיבא 44 בני ברק פינת הרב קוק
052-8448443 03-5794757

10 ש"ח בלבד!
ניתן להשיג
ב'שופר'
מתתיהו 10
בני ברק
03-6777779

הרצאותיו הקרובות של הרב אמנון יצחק שליט"א

נתיבות אחוזת דניאל א-ת רחוב יוסף סמאלו ביום ראשון ז' אב 18/07/10

השערים יפתחו ב-20:00 תחילת התוכנית 20:30 כניסה 10 ש"ח

מבשרת ציון אולם מבשר טוב אודן 50 ביום רביעי י' אב 21/07/10

השערים יפתחו ב-20:00 תחילת התוכנית 20:30 כניסה 10 ש"ח

לוד מתנס דונוור דיעזראלי' 13 ביום חמישי יא' אב 22/07/10

השערים יפתחו ב-20:00 תחילת התוכנית 20:30 כניסה 10 ש"ח

ההרצאות מאובטחות

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר בקריית אתא

מה עדיף, הפוסק מתשובות הגאונים או הפוסק מעיונו?

צריכין למרי היטייא'.

וע"ע בשו"ת רבנו יוסף הלוי 'אבן מיגאש' (קיד) שכתב: **שאלה:** מה יאמר אדונינו באיש שלא למד הלכה מעולם עם רב ואינו יודע דרך ההלכה ופירושה, אלא שהוא ראה הרבה מתשובות הגאונים וספרי הדינים והרי התשובות אינם עומדים על מצב אחד וכו' וגם הרבה מהגאונים לאחר שהורו בתשובותיהם על שאלה אחת, חזרו בהם מאותה הוראה וכו' ולאיש אשר אלה לו, שאינו מבין את עיקר ושו"ת הדין ולא מאיזה מקום יצא הדין מן התלמוד, האם רשאי הוא להורות והאם ראוי לסמוך עליו בשום דבר?

תשובה: דע שהאיש הזה ראוי להתיר לו להורות יותר מאנשים רבים שקבעו עצמם להוראה בזמנינו זה ורובם אין בהם לא הבנת ההלכה ולא העמידה על דעת הגאונים. ואותם שמדמים להורות מחוזק עיונם בתלמוד, הם שראוי למונעם מלהורות, לפי שאין בזמנינו זה מי שיהיה ראוי לכך. ולא מי שהגיע בחכמת התלמוד לכלל שיורה מכח עיונו מבלי שיעמוד על דעת הגאונים. אבל המורה מתשובות הגאונים וסומך עליהם, אע"פ שאינו יכול להבין בתלמוד, הוא יותר הגון ומשובח מאותו שחושב שהוא יודע בתלמוד וסומך על עצמו. שהמורה ע"פ הגאונים, עכ"פ אינו טועה בדין, שכל מה שהורה ועשה הוא ע"פ בית דין גדול ומומחה לרבים. והמורה מעיונו בתלמוד אפשר שהטעהו עיונו. ואין בזמנינו זה, מי שיגיע עיונו בתלמוד לגדר שיוכל לסמוך להורות ממנו. עכ"ל.

ודעת לנכון נקל, שמכל שכן בזמנינו שהלבבות נתמעטו ואין מי שיוכל להורות הלכה ע"פ בקיאותו בתלמוד בלבד, מקוצר המשיג ומעומק המושג. הילכך יש להעדיף את הבקי בפוסקים, שלמד 'טור' ו'בית יוסף' 'אבן העזר' ו'חושן משפט', עם ספרי רבותינו האחרונים, אשר מהם תצא תורה לכל ישראל. ■

"אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים ורבי אליעזר בן הורקנוס בכף שניה - מכריע הוא את כולם". אבא שאול אומר משמו: "אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים ור' אליעזר בן הורקנוס אף עמהם ורבי אליעזר בן ערך בכף שניה - מכריע הוא את כולם". דבהכי פליגי אבא שאול ותנא קמא. ת"ק סבר: סיני עדיף. ור' אליעזר בן הורקנוס, סיני הוה. ואבא שאול סבר: עוקר הרים עדיף. ור' אליעזר בן ערך, עוקר הרים הוה. ע"ש. ולפ"ז פסקינן שפיר כדעת ת"ק, ד'סיני עדיף' וכדמסקינן ב'הוריות'.

(אולם, ע' לרבנו יונה והרשב"ץ 'אבות' שם, שכתבו: דהני תנאי לא פליגי, אלא דמר משתעי [מדבר] לענין הבקיות ומר משתעי [מדבר] לענין הפלפול והחידוד).
ועיין להגר"י עייאש בספר 'זאת ליהודה' (מח). שכתב: דבהכי פליגי ר' חנינא ור' חייא (ב'כתובות' קג:), דלר' חנינא דמשתבח בפלפוליו, ס"ל: 'עוקר הרים עדיף'. ור' חייא פליג עליה. וכיון דמסקינן 'כמה גדולים מעשי חייא', אלמא 'סיני עדיף'. וי"ל.

ועיין בתוספות 'עירובין' (מ) וז"ל: 'ונראה להריצב"א דנקטינן כרב ששת לגבי רב חסדא, מפני שהיה גדול ממנו. דאמרינן לקמן (זו): 'רב חסדא ורב ששת כי פגעו אהדדי, רב חסדא מירתע שפוותיה ממתניתא דרב ששת. ורב ששת מרתע כולי גופיה מפלפוליה דרב חסדא' ואמרינן ב'הוריות' (יד): 'סיני ועוקר הרים, סיני עדיף. דהכל צריכין למרי היטייא'. עכ"ל.

אמור מעתה, שיש להעדיף ולמנות לדיין את הת"ח הבקי בפוסקים ראשונים ואחרונים, שע"י כך יוכל ל'אסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא'. וכמ"ש הגאון רבי דוד פארדו והגאון הנצי"ב שחובה למנות את הגדול יותר בחכמת התורה ולהקדימו על פני חברו. וכמו שהכריעו בש"ס: 'סיני עדיף. שהכל

שאלה: כאשר צריך למנות דיין אחד לבית הדין וניצבים לפנינו שני ת"ח הראויים לדון; אלא שהאחד מהם הוא בקי בפוסקים ובדברי הראשונים והאחרונים ואילו השני חריף ומפולפל בהיות דאביי ורבא - מי מהם עדיף?

תשובה: כתב על כך בשו"ת 'יביע אומר' [ז - חו"מ א]: מחלוקת קדומה היא. דגרסינן ב'הוריות' (יד): 'א"ר יוחנן: "פליגי בה רשב"ג ורבנן: חד אמר: סיני עדיף וחד אמר: עוקר הרים עדיף". (ופירש רש"י: 'סיני, כלומר: מי שהמשניות והברייתות סדורות לו כנתינתם מסיני. ועוקר הרים, היינו: חריף ומפולפל בתורה, אלא שאין המשניות והברייתות סדורות לו כל כך'). רב יוסף - סיני. רבה - עוקר הרים. שלחו לתמן: "איזה מהם קודם?" שלחו להו: "סיני עדיף, שהכל צריכין למרי היטייא" (בעל החטים). (כלומר: רב יוסף הוא 'מרי היטייא', שמקבץ תבואות למכור, דהיינו: מקבץ שמועות).

וזאת על פי המבואר ב'סנהדרין' (מב): **"פי בתחבולות תעשה לך מלחמה"** (משלי כד) **במי אתה מוצא מלחמתה של תורה? - במי שיש בידו חבילות של משנה. (ופירש רש"י: כלומר: במי אתה מוצא 'הוראותיה של התורה, לעמוד על בוריה ועל עיקרה, במי שיש בידו חבילות של משנה. ולא כאדם המפולפל ומחודד ובעל סברא ואינו בקי הרבה במשניות וברייתות, כי מהיכן יתגלה סוד ההלכה, אלא בבעל משניות וברייתות הרבה, שאם יצטרך לו טעם ילמדנו מתוך משנה וברייתא אחרת, או אם יקשה לו דבר על דבר, יבין מתוך משניות וברייתות הרבה שבידו וכו').**
קרי רב יוסף אנפשיה: "נרְבַּב תבואות כְּכֹחַ שׁוֹר" (משלי יד).

ועיין במחזור 'ויטרי' ('אבות' פ"ב עמוד תצד) בהא דתנן: 'הוא היה אומר:

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר בחדרה

המשאית שהתהפכה והיורוס הקטלני

מאת הרה"ג שאול שטראוס שליט"א

למישהו אחר ואותו אחד כשפתח את הקובץ נמחק לו כל המחשב ואבד לו חומר יקר ערך, לאחר שוידא מי שלח את הקובץ; אמר לו ששלח לו בטעות. ועוד: "היית צריך להיזהר לא לפתוח אותו". **עם מי הדין?**

נוספות מחמת ההתהפכות. **האם חייב ראובן על נזקי המשאית והמכוניות? או שזה גרמא בעלמא?**
2. אדם שלח קובץ באמצעות המחשב ובו וירוס מסוכן מאד ובמקום לשלוח לחברו הזקוק לו (לקובץ), שלח

1. ראובן רצה להתנקם בשמעון שכנו שבבעלותו משאית. בלילה הוא רופף את ברגי המשאית ולמחרת כאשר נסע שמעון כהרגלו, לפתע התנתקו הברגים מהגלגלים והתהפכה המשאית ונגרם נזק רב. כמו כן נגרם נזק למכוניות

ההשתתפות בשעור 'השאלה השבועית העולמית' ב'אולפני שופר' פתוח לצבור ביום חמישי בשעה 21:00 בערב בלמוד עם חברותות בישיבות 'אהל יהודה' ניתן לצפות בשדור חי באתר שופר ביום חמישי בשעה 21:00 www.shofar.net

השריטה לאביו והקריעה לידידו

תקציר התשובה:

- א.** נראה שאדם שעבר על מעשה שיש בו חיוב מיתה, אף באונס גמור, הרי הוא נפטר משלומי נזק שאירע על ידו באותו הזמן וכדין חייבי מיתות שוגגין שנפטרים מלשלם. ומה שנתבאר ב'כתובות' (ל): שמעשה באונס לא פוטר משלומים, הוא רק כשאחר אנס אותו, שאז אין המעשה מתייחס אליו.
- ב.** אף שיש כאן דין 'קיים ליה בדרבה מיניה' ופטור משלומים, מ"מ חייב לשלם לצאת ידי שמים. אך מ"מ אם בא לשלם, כיון שהוא סבור שחייב ע"פ הדין ולא מחמת חיובו לצאת יד"ש, אסור לקבל ממנו. (תוס' ב"ק עא.).
- ג.** לכמה ראשונים, כיון שחייב לצאת ידי שמים, יכול הניזק לתפוס מנכסיו ואין מוצאין ממנו. (שי' רש"י ב"מ צא. ועיין בהגרע"א חו"מ כח והמחנ"א הל' ריבית טו שנח' בזה ראשונים בב"מ זז.). ובפשוטו לדבריהם; גם אם שילם לו, כיון שסבר שחייב מצד הדין, יכול לקחת ממנו, שהרי יכול אף לתפוס משלו. וכך נקטו המחנ"א ועוד הרבה אחרונים, אבל בשו"ת מהר"ם מרוטנבורג (תעו) כתב שזה דומה לגניבת דעת הבריות ולכן ודאי ראוי שרבי שמואל יספר לרבי יעקב, שאינו חייב ע"פ הדין גם לשיטת הרמב"ן, משום שיש כאן כלל של 'קיים ליה בדרבה מיניה' ואז יאמר רבי יעקב שעדין רוצה לשלם לצאת ידי שמים.
- ד.** אמנם יתכן שר' יעקב כבר גילה את רצונו להדר ידי שיטת הרמב"ן ולשלם אף באונס גמור, אף שפטור ע"פ הדין ודאי ניחא ליה גם לצאת ידי שמים אף שיש כאן 'קיים ליה בדרבה מיניה' ואין רבי שמואל זקוק להודיעו.

הרב זכריה יצחק שליט"א

קריאה בתימנית קינות לתשעה באב

ב-10 ש"ח בלבד

ניתן להשיג במשרדי 'שופר' רח' מתיהו 10 בני ברק 03-677779

לאור הביקוש האדיר

לחלוקת אנציקלופדיות בכל רחבי הארץ
הוחלט לכסות את כל בתי האב בישראל (1,750,000) למעט אומות העולם
ניתן לרכוש מנית זכות בסך *\$10000 להשלמת המבצע

כל התורם מניה מובטח לו
שהוא בן העולם הבא

* שער הדולר לפי 4.2

ספר ר' עקיבא על בנו ר"ש בבית הקברות ואמר:

"יודע אני שהוא בן העולם הבא שזיכה את הרבים"... שמגלגלין זכות ע"י זכאלי... (מסכת שמחות פרק ח')

לפרטים 054-7408531 050-6500666

להרויח בגדול

בתכנית 'מח כפלים'

מלאו הוראת קבע

על סך \$48 זכאות ליחיד או \$96 זכאות לזוג

ותקבלו:

'גנזי המלך' חנימ כל שבוע

ספר 'עולם התשובה' חנימ

מיזל לקברות הצדיקים כולל ארוחה חנימ חנימ

סוף שבוע חמישי שישני שבת חנימ עם הרב **אמנון יצחק** שליט"א

כל DVD/CD שיוצא חדש מדי שבוע חנימ ישלח אליך הביתה

ניתן להוריד הוראת קבע זו

באתר 'שופר'

www.shofar.net

או בטלפון 03-6777779

לפרטים: 'שופר' רח' מתתיהו 10 בני ברק 03-677779 שלווחה 207